

ПРИЧОРНОМОРСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА ІННОВАЦІЙ

ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ

Електронний науково-практичний журнал

Випуск 10

**Одеса
2017**

Головний редактор:

Шапошников Костянтин Сергійович – доктор економічних наук, професор.

Заступник головного редактора:

Кузьминчук Наталія Валеріївна – доктор економічних наук, професор.

Відповідальний секретар:

Логвиновський Єгор Ігорович – кандидат економічних наук.

Члени редколегії видання:

Барна Марта Юріївна – доктор економічних наук, доцент.

Верхоглядова Наталія Ігорівна – доктор економічних наук, професор.

Войт Сергій Миколайович – доктор економічних наук.

Гавкалова Наталія Леонідівна – доктор економічних наук, професор.

Гулей Анатолій Іванович – доктор економічних наук.

Князева Олена Альбертівна – доктор економічних наук, професор.

Коваленко Олена Валеріївна – доктор економічних наук, професор.

Миронова Лариса Геннадіївна – доктор економічних наук.

Скірко Юрій Іванович – доктор економічних наук, професор.

Скидан Олег Васильович – доктор економічних наук, професор.

Шмиголь Надія Миколаївна – доктор економічних наук, професор.

Ліна Пілелієне – Ph.D., професор економіки.

Натія Гоголаурі – доктор економічних наук, професор.

Анджей Паулік – доктор економіки хабілітований, професор.

Катерина Нацвлішвілі – доктор економічних наук, професор.

Алієв Шафа Тифліс огли – доктор економічних наук, професор.

Електронна сторінка видання – www.market-infr.od.ua

Видання входить до «Переліку електронних фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» на підставі Наказу МОН України від 7 жовтня 2016 року № 1222

**Рекомендовано до поширення через мережу Internet
Вченою радою Причорноморського науково-дослідного інституту
економіки та інновацій (протокол № 8 от 28.08.2017 року)**

ВАЛЮТНІ ДЕРИВАТИВИ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ХЕДЖУВАННЯ ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ В УКРАЇНІ

FOREIGN EXCHANGE DERIVATIVES AS A TOOL FOR HEDGING CURRENCY RISKS IN UKRAINE

УДК 336.763.4

Пахненко О.М.к.е.н., доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Сумський державний університет**Глубока Н.А.**студент
Сумський державний університет**Черненко Є.О.**студент
Сумський державний університет

У статті визначено основні передумови, які сформували необхідність розвитку ринку валютних деривативів в Україні. Надано характеристику основних видів інструментів хеджування валютних ризиків, визначені переваги і недоліки використання валютних деривативів для мінімізації валютних ризиків підприємств. Проведено аналіз використання валютних деривативів на світовому ринку. Досліджено основні тенденції розвитку ринку похідних фінансових інструментів в Україні.

Ключові слова: валютний ризик, валютні деривативи, валютний своп, валютний опціон, валютний форвард, хеджування.

В статье определены основные предпосылки, которые сформировали необходимость развития рынка валютных деривативов в Украине. Охарактеризованы основные виды инструментов хеджирования валютных рисков, определенные преимущества и недостатки использования валютных деривативов для минимизации

валютных рисков предприятий. Проведен анализ использования валютных деривативов на мировом рынке. Исследованы основные тенденции развития рынка производных финансовых инструментов в Украине.

Ключевые слова: валютный риск, валютные деривативы, валютный своп, валютный опцион, валютный форвард, хеджирование.

The article outlines the main preconditions that have revealed the need for the development of foreign exchange derivatives market in Ukraine. The main types of currency risk hedging instruments are reviewed in the article, their advantages and disadvantages in terms of companies' currency risk management are determined. The analysis of state of foreign exchange derivatives world market is carried out. The main tendencies of the development of derivative financial instruments market in Ukraine are investigated.

Key words: currency risk, foreign exchange derivatives, foreign exchange swap, foreign exchange option, currency forward, hedging.

Постановка проблеми. В умовах відкритості економіки та впровадження режиму мінімальних валютних обмежень і гнучкого курсоутворення одним із найсуттєвіших ризиків, з якими стикаються підприємства, задіяні у зовнішньоекономічній діяльності, є валютний ризик. Для сучасної економіки існування валютних ризиків не є новинкою, на сьогодні сформовані та досить ефективно використовуються різні методи управління валютними ризиками, одним із найбільш популярних серед яких є хеджування ризиків. Проте, в Україні даний механізм не є достатньо розвиненим і популярним серед суб'єктів господарювання, що визначає необхідність вивчення світової практики застосування валютних деривативів, проблем та перспектив їх використання в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблемам використання похідних фінансових інструментів присвячені наукові розробки таких вітчизняних учених, як: М. П. Денисенко, С. М. Еш, О. М. Колодізев, В. І. Міщенко, Л. О. Примостка, В. М. Шелудько та інших. Окремі питання використання валютних деривативів висвітлено у працях О. В. Береславської, І. І. Вербіцької, Ф. О. Журавки, І. О. Макаренко та інших.

Постановка завдання. Метою даної статті є дослідження сучасного стану використання похідних цінних паперів для хеджування валютних ризиків в Україні, виявлення основних проблем та перспектив розвитку цього методу управління валютними ризиками.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Тривалий час питання хеджування валютних ризиків для вітчизняних підприємств було маловідомим та по суті неактуальним. Основна частина контрактів з міжнародними партнерами укладалася в доларах США, а курс цієї валюти утримувався Національним банком України на практично незмінному рівні протягом багатьох років. Така політика в умовах дестабілізації економіки призводить до виснаження золотовалютних резервів країни, а також у цілому викривляє ринкові відносини та в довгостроковій перспективі обмежує зростання економіки. З переходом до режиму інфляційного таргетування та з урахуванням умов Міжнародного валютного фонду у лютому 2014 році НБУ оголосив про зміну моделі валютно-курсової політики та орієнтацію на режим гнучкого курсоутворення. Проте, такі дії поряд із критичною військово-політичною ситуацією та дестабілізацією економіки призвели до різкої девальвації гривні у 2014 році (рис. 1).

З метою зупинення девальвації національної грошової одиниці та утримання коливань валютного курсу у некритичних межах протягом 2014-2016 рр. Національним банком здійснювалися активні валютні інтервенції та були встановлені обмеження на валютні операції. На сьогоднішній день НБУ намагається мінімізувати свій вплив на функціонування валютного ринку, зменшуючи частоту і масштаби валютних інтервенцій та знімаючи валютні обмеження.

З іншого боку розширення співпраці України з ЄС розширює можливості виходу на європей-

ський ринок вітчизняних підприємств, створює потенціал зростання експортно-імпортних операцій, активізації руху капіталу, а відповідно і збільшення розрахунків у іноземній валюті.

Перехід до гнучкого курсоутворення та розширення зовнішньоекономічних операцій для суб'єктів господарювання означає зростання невизначеності щодо фінансових результатів їх діяльності при конвертації валютної виручки у національну грошову одиницю або при розрахунках із зарубіжними постачальниками за сировину, матеріали тощо. Тому важливим завданням на сьогодні є побудова оптимальної стратегії управління валютними ризиками підприємств, важливою складовою якої повинно бути використання похідних фінансових інструментів – валютних дерива-

тивів. Деривативи являють собою контракти, які укладаються з метою перерозподілу фінансових ризиків та передбачають встановлення заздалегідь зафіксованих умов проведення передбачених у них операцій купівлі/продажу базового активу (наприклад, валюти). Таким чином, валютні деривативи дають змогу покупцеві та продавцеві протягом визначеного проміжку часу застрахуватися від ризику зміни валютного курсу.

Як і всі похідні фінансові інструменти, валютні деривативи характеризуються наявністю значної кількості варіацій. У найбільш узагальненому вигляді можна виокремити чотири різновиди валютних деривативів: валютний ф'ючерс, валютний опціон, валютний форвард та валютний своп. Крім того, у залежності від участі в біржо-

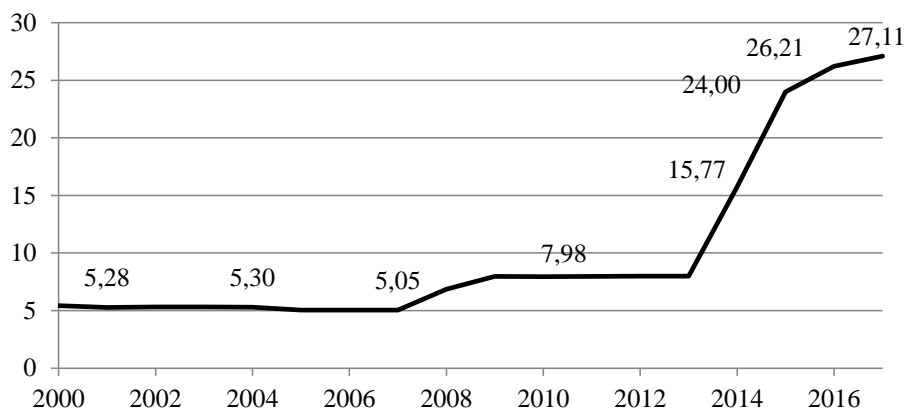

Рис. 1. Динаміка зміни офіційного курсу гривні щодо долара США протягом 2000-2016 рр.

Джерело: [9]

Таблиця 1

Основні фінансові інструменти хеджування валютних ризиків

Інструменти хеджування валютних ризиків		Характеристика
Похідні інструменти в біржовому обігу	Валютний ф'ючерс	Стандартизована угода, що засвідчує зобов'язання особи обміняти одну валюту на іншу у визначений угодою час та на визначених умовах у майбутньому. Характеризується значною стандартизацією, вищою ліквідністю та нижчими транзакційними витратами, порівняно з позабіржовими інструментами. Фізичне виконання угоди (обмін валюти) не обов'язкове, розрахунки проводяться взаємозаліком вимог через клірингові установи.
	Валютний опціон	Угода, яка надає власнику опціону право (але не зобов'язує) купити/продати іноземну валюту за наперед визначеним курсом в наперед визначений день. Власник опціону обов'язково сплачує емітенту опціонну премію.
Похідні інструменти в позабіржовому обігу	Валютний форвард	Угода, що засвідчує зобов'язання особи обміняти одну валюту на іншу у визначений час та на визначених умовах у майбутньому. Як правило, супроводжується реальним фізичним обміном валюти, умови контракту можуть бути підлаштовані під особливі потреби клієнта.
	Валютний своп	Угода про обмін валюти за наперед встановленим курсом із одночасним зобов'язанням провести зворотній обмін тих самих валют в майбутньому за визначеним курсом, який, як правило, відрізняється від валютного курсу по першій операції. Свop в іноземній валюті може бути комбінацією двох форвардів або комбінацією спот та форвардної позиції.
	Валютно-процентний своп	Угода ринку капіталу, відповідно до якої здійснюється виплата процентних платежів за позиками, вираженими в іноземній валюті, у визначені дати протягом терміну дії угоди.

Джерело: [4, 8, 10]

вих торгах валютні деривативи поділяються на біржові та позабіржові. Загальна характеристика основних видів фінансових інструментів, що використовується для хеджування валютних ризиків, представлена у табл. 1.

Характеризуючи співвідношення біржових та позабіржових похідних фінансових інструментів, що використовуються для хеджування валютних ризиків, можна відзначити суттєве переважання на світовому ринку позабіржових контрактів: за даними Банку міжнародних розрахунків середньоденний обсяг укладених угод з позабіржовими валютними деривативами у 2016 році склав 3414 млрд доларів США або 97% загального обсягу контрактів з валютними деривативами (рис. 2).

Найбільшим попитом серед усіх інструментів хеджування валютних ризиків на світовому ринку користуються валютні свопи, частка даних контрактів у загальному обсязі угод з валютними деривативами у 2016 році склала 67%, серед позабіржових похідних інструментів – майже 70%. Своєю популярністю своп-контракти завдячують невисокій вартості здійснення операцій та взаємовигідності для обох сторін. При хеджуванні валютного ризику зацікавлена сторона сплачує невисоку комісійну винагороду. Умови обміну валюти по спот і форвард операціям в контракті фіксуються, тому в результаті їх проведення жодний з учасників угоди не програє [4].

Другим за популярністю інструментом хеджування валютних ризиків серед учасників світового ринку деривативів є стандартні форвардні валютні контракти. Їх обіг забезпечує 20% світового ринку валютних деривативів. У валютних форвардах валюта, сума, обмінний курс і дата здійснення операції фіксуються у момент укладання угоди. Для

суб'єктів господарювання перевагою форвардного контракту є можливість підібрати умови під конкретну операцію, оскільки даний фінансовий інструмент не є біржовим, а отже, і не стандартизований [5].

Питома вага інших різновидів фінансових інструментів для хеджування валютних ризиків на світовому ринку є порівняно незначною. Мала частка опціонів у структурі валютних деривативів зумовлена тим, що вони виступають одним із найскладніших похідних фінансових інструментів та надають покупцю опціону лише право, а не зобов'язання, на виконання операції, що часто є вигідним лише для одного учасника опціонного контракту.

У цілому, зважаючи на обсяги операцій з валютними деривативами, справедливо стверджувати, що світовий ринок похідних цінних паперів для хеджування валютних ризиків досяг значного розвитку. Існуючі на сьогодні різновиди валютних деривативів при правильному їх виборі дозволяють задовольнити потреби учасників валютних угод. Основними перевагами використання деривативів для хеджування валютних ризиків є [3]:

- доступність організованого ринку: можливість використання стандартизованих біржових контрактів дозволяє здійснювати хеджування валютних ризиків невеликим підприємствам та приватним інвесторам; крім того, кредитний ризик контрагента на організованому ринку є нижчим порівняно з позабіржовим ринком;

- при використанні валютних деривативів у підприємства відсутня необхідність створення значних резервних фондів для покриття можливих втрат від зміни валютного курсу; грошові кошти підприємства не відволікаються з обігу і можуть бути спрямовані у виробничу діяльність;

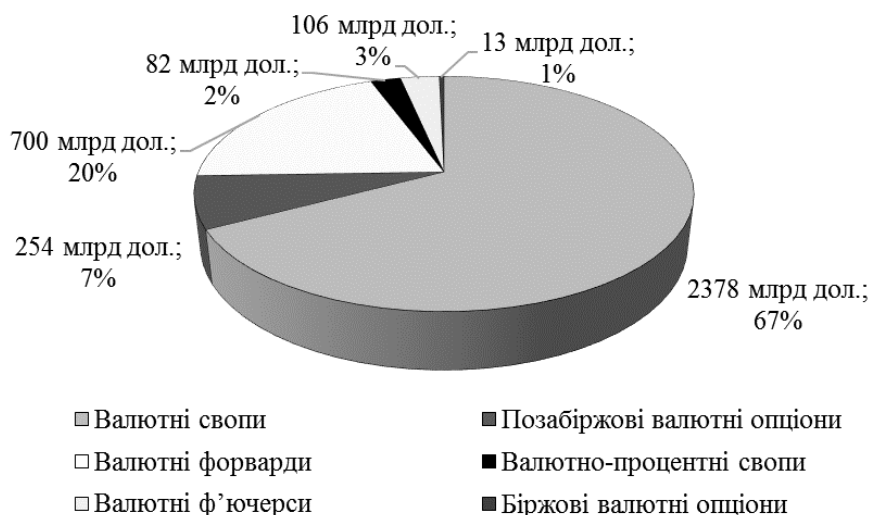

Рис. 2. Середньоденний обсяг та структура валютних контрактів на світовому ринку у 2016 році

Джерело: складено авторами за даними [1]

– можливість моніторингу цін та обсягів торгів похідними фінансовими інструментами на організованому ринку дозволяє обирати оптимальну стратегію хеджування валютних ризиків;

– за умови розвиненої інфраструктури фінансового ринку похідні цінні папери забезпечують простий, зручний і зрозумілий спосіб мінімізації валютних ризиків для суб'єктів господарювання.

Поряд із тим, необхідно брати до уваги і недоліки та обмеження використання валютних деривативів, основними серед яких є:

– стандартизованість форми біржових контрактів (фіксовані розміри лота та термін), що унеможлиблює використання строкових контрактів з довільною сумою угоди та терміном виконання, чітко підлаштованих під потреби суб'єкта господарювання;

– додатковими витратами для підприємства є сплата комісійної винагороди при укладенні контрактів для хеджування валютних ризиків;

– для забезпечення гарантій проведення платежу за стандартними контрактами може встановлюватися вимога внесення депозитної маржі, розмір якої може бути збільшений для волатильних фінансових інструментів та значних термінів хеджування, що відволікає кошти з обороту підприємства.

Незважаючи на відзначені недоліки валютних деривативів, необхідність розвитку ринку похідних фінансових інструментів в Україні є очевидною, зважаючи на високий рівень валютних ризиків, перехід до гнучкого курсоутворення та збільшення зацікавленості вітчизняних суб'єктів господарювання у виході на міжнародні ринки. Проте, на сьогоднішній день розвиток інструментів хеджування валютних ризиків в Україні знаходиться на надзвичайно низькому рівні та, як свідчать офіційні статистичні дані НКЦПФР, обсяги укладених контрактів з похідними цінними паперами протягом останніх років щорічно скорочуються [2].

На відміну від світового ринку, де переважають операції з валютними деривативами на позабіржовому ринку, в Україні торгівля похідними цінними паперами на неорганізованому ринку практично відсутня. На біржових майданчиках в Україні знаходяться в обігу в основному ф'ючерсні контракти, частка опціонів є незначною. Наприклад, у 2016 році на ПАТ «Українська біржа» питома вага ф'ючерсних контрактів серед похідних цінних паперів склала майже 94% від кількості укладених угод та 97% загального обсягу торгів [6].

На фондових біржах в Україні відбувається торгівля такими видами ф'ючерсних контрактів: ф'ючерсний контракт на курс євро – долар США, ф'ючерсний контракт на курс долар США – українська гривня, ф'ючерсний контракт на Індекс українських акцій, ф'ючерсний контракт на ціну однієї тройської унції афінованого золота. У 2017 році на ПАТ «Українська біржа» також здійснювалися торги ф'ючерсними контрактами на Індекс BITCOIN, на курс фунт стерлінгів – долар США, на курс долар США – японська ієна, на ціну однієї тройської унції афінованого срібла, на ціну (Індекс) сорту нафти BRENT. Опціонні контракти на ПАТ «Українська біржа» укладаються переважно на ф'ючерсні контракти на Індекс українських акцій [6].

Загальна динаміка обсягу укладених біржових контрактів з похідними цінними паперами в Україні протягом 2014-2016 років демонструє спадну тенденцію (рис. 3). Так у 2015 році обсяг контрактів зменшився на 27,9% порівняно з 2014 році, а у 2016 році – на 67,6% порівняно з 2015 роком.

Слід зауважити, що у статистичних даних НКЦПФР окремо від деривативів надаються показники обсягу торгів опціонними сертифікатами. За своєю сутністю та характеристиками опціонні сертифікати можуть бути віднесені до деривативів, оскільки є стандартними документами та засвідчують право їх власника на придбання в емітента або на продаж емітенту базового активу в строк

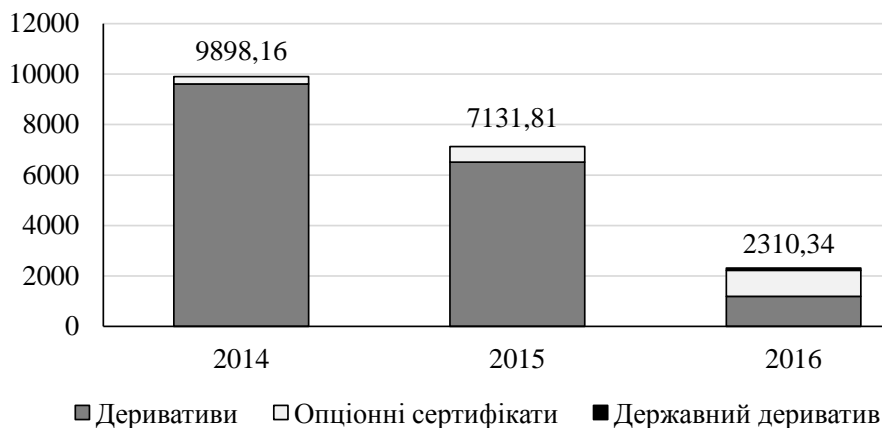

Рис. 3. Обсяг біржових контрактів з деривативами в Україні у 2014-2016 рр., млн грн

Джерело: складено авторами за даними [2]

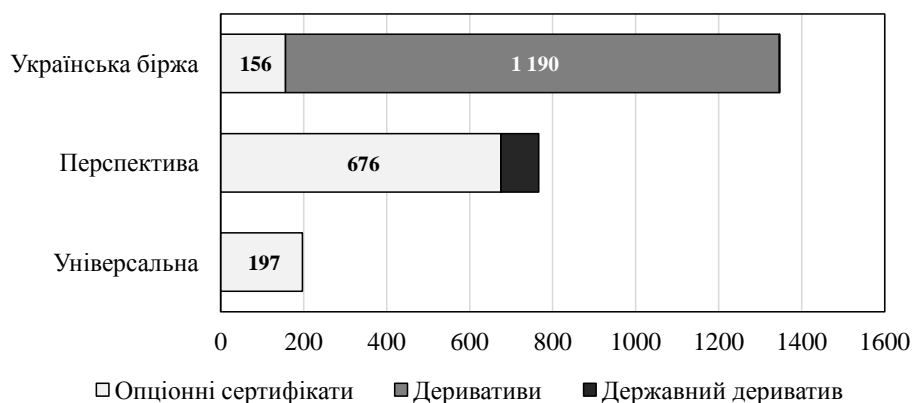

Рис. 4. Обсяг біржових контрактів з деривативами на організаторах торгівлі у 2016 році, млн грн

Джерело: складено авторами за даними [2]

та на умовах, визначених у проспекті емісії цих опціонних сертифікатів. Проте, відповідно до чинного законодавства (зокрема, положень Податкового кодексу України) деривативами визначено лише своп, форвардний контракт, ф'ючерсний контракт (ф'ючерс) та опціон.

Крім того, у 2016 році в обігу на фондових біржах з'явилися державні деривативи – похідні цінні папери, що використовуються для реструктуризації наявних боргових зобов'язань держави за державними зовнішніми запозиченнями та гарантованим державою боргом за зовнішніми кредитами. Обслуговування і погашення даних цінних паперів здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, а виплати за ними передбачені за умови досягнення визначених показників ВВП України.

Особливістю вітчизняного ринку похідних цінних паперів є також те, що майже всі контракти з деривативами укладаються на одній біржі – ПАТ «Українська біржа» (рис. 4).

Таким чином, стан вітчизняного ринку валютних деривативів на сьогоднішній день характеризується недостатнім рівнем розвитку та наявністю значної кількості невирішених питань як з боку фондового ринку щодо нерозвиненості інфраструктури ринку, низької активності торгів похідними фінансовими інструментами та завищеної вартості використання деривативів, так і з боку суб'єктів господарювання щодо незацікавленості у побудові оптимальної системи управління валютними ризиками та використання похідних цінних паперів для їх хеджування. Крім того, необхідно ліквідувати протиріччя та невідповідності у нормативно-правовій базі, якою регулюється випуск, обіг і погашення похідних цінних паперів та валютних деривативів, зокрема [7].

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, основними передумовами, які сформувалися на внутрішньому ринку України і зумовлюють актуалізацію проблеми розвитку похідних фінансових інструментів хеджування

валютних ризиків є перехід до гнучкого курсоутворення, поступова лібералізація валютного ринку та розширення міжнародної співпраці, потенціал зростання експортно-імпорتنих операцій та руху капіталу. Втім, проведений аналіз функціонування світового та вітчизняного ринку похідних цінних паперів засвідчив низький рівень використання валютних деривативів на вітчизняному ринку; нерозвиненість в Україні основних видів похідних фінансових інструментів, популярних на світовому ринку; зосередження торгів валютними деривативами практично на одній фондовій біржі. Основними завданнями, які необхідно вирішити для поширення використання валютних деривативів вітчизняними підприємствами є: узгодження та чіткість нормативно-правового регулювання випуску, обігу і погашення похідних цінних паперів; розвиток інфраструктури фінансового ринку, зокрема, діяльності клірингових установ; забезпечення прозорості та доступності операцій з похідними фінансовими інструментами на фондовому ринку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. BIS Statistical Bulletin. March 2017 [Electronic resource] // Bank for International Settlements. – 314 p. – Access mode: <http://www.bis.org/statistics/bulletin1703.pdf>
2. Аналітичні дані щодо розвитку фондового ринку [Електронний ресурс] // Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Офіційний сайт. – Режим доступу: <https://www.nssmc.gov.ua/fund/analytics>
3. Вербіцька І. І. Хеджування валютних ризиків / І. І. Вербіцька // Сталий розвиток економіки. – 2013. – № 4. – С. 374-380.
4. Еш С. М. Фінансовий ринок. Навч. посіб. 2-ге вид. / С. М. Еш. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 528 с.
5. Журавка Ф. О. Забезпечення стійкого розвитку ринку похідних фінансових інструментів України: монографія / Ф. О. Журавка, І. М. Бурденко,

І. О. Макаренко. – Суми: ТОВ Друкарський дім Папірус, 2012. – 166 с.

6. Інформація про торги [Електронний ресурс] // Українська біржа. Офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.ux.ua/ua/marketdata/marketresults.aspx>

7. Колодізев О. М. Аналіз перспектив розвитку ринку деривативів в Україні з урахуванням вирішення проблеми його нормативно-правового регулювання / О. М. Колодізев, О. В. Коцюба // Проблеми економіки. – 2016. – № 1. – С. 242-248.

8. Міщенко В. І. Фінансові деривативи: аналітичні та облікові аспекти: Монографія / В. І. Міщенко. – К.: КНЕУ, 2012. – 263 с.

9. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют [Електронний ресурс] // Національний банк України. Офіційний сайт. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/control/uk/curmetal/currency/search/form/period>

10. Створення ринку валютних деривативів в Україні: порядок заходів [Електронний ресурс] / Кірхнер Роберт, Джуччі Рікардо, Кобылянська Алла // Інститут економічних досліджень та політичних консультацій; Німецька консультативна група. – Берлін/Київ, 2008. – 18 с. – Режим доступу: http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy_papers/German_advisory_group/2008/pp_09_2008_ur.pdf

REFERENCES:

1. BIS Statistical Bulletin. March 2017 [Electronic resource] // Bank for International Settlements. – 314 p. – Access mode: <http://www.bis.org/statistics/bulletin1703.pdf>

2. National Securities and Stock Market Commission Analytical data shchodo rozvytku fondovoho rynku [Analytical data on stock market development]. Available at: <https://www.nssmc.gov.ua/fund/analytics> (accessed 17.08.2017).

3. Verbitska I. I. (2013) Khedzhuvannia valiutnykh ryzykiv [Hedging currency risks]. Stalyi rozvytok ekonomiky, vol. 4, pp. 374-380 (in Ukrainian).

4. Esh S.M. (2011) Finansovyi rynek [Financial market]. Kyiv: Tsentri uchbovoi literatury (in Ukrainian).

5. Zhuravka F. O., Burdenko I. M., Makarenko I. O. (2012) Zabezpechennia stiikoho rozvytku rynku pokhidnykh finansovykh instrumentiv Ukrainy [Ensuring sustainable development of derivative financial instruments market in Ukraine]. Sumy: Papirus (in Ukrainian).

6. Ukrainian Exchange Informatsiia pro torhy [Trade data]. Available at: <http://www.ux.ua/ua/marketdata/marketresults.aspx> (accessed 17.08.2017).

7. Kolodiziev O. M., Kotsiuba O. V. (2016) Analiz perspektiv rozvytku rynku deryvatyviv v Ukraini z urakhuvanniam vyrishennia problemy yoho normatyvno-pravovoho rehulivannia [The Analysis of Prospects for Derivatives Market Development in Ukraine in View of Solving the Problems of its Normative Legal Regulation]. Problemy ekonomiky, vol. 1, pp. 242-248 (in Ukrainian).

8. Mishchenko V. I. (2012) Finansovi deryvatyvy: analitychni ta oblikovi aspekty [Financial derivatives: analytical and accounting aspects]. – Kyiv: KNEU (in Ukrainian).

9. National Bank of Ukraine Ofitsiyni kurs hryvni shchodo inozemnykh valiut [Official exchange rate of hryvnia and foreign currencies]. Available at: <https://bank.gov.ua/control/uk/curmetal/currency/search/form/period> (accessed 17.08.2017).

10. Kirchner Robert, Giucci Rikardo, Kobylanska Alla (2008) Stvorennia rynku valiutnykh deryvatyviv v Ukraini: poriadok zakhodiv [Developing the market for foreign exchange derivatives in Ukraine: the order of measures] Berlin/Kyiv: Instytut ekonomichnykh doslidzhen ta politychnykh konsultatsii; Nimetska konsultatyvna hrupa. Available at: http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy_papers/German_advisory_group/2008/pp_09_2008_ur.pdf (accessed 17.08.2017).

Pakhnenko O.M.Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer at Department of Finance,
Banking and Insurance,
Sumy State University**Gluboka N.A.**Student,
Sumy State University**Chernenko E.O.**Student,
Sumy State University

FOREIGN EXCHANGE DERIVATIVES AS A TOOL FOR HEDGING CURRENCY RISKS IN UKRAINE

Foreign trade and other activities in the foreign market are always accompanied by the presence of currency risks. Their existence is intensified in open economies and under conditions of liberal monetary policy with minimum currency restrictions and flexible exchange rate. One of the main methods of currency risk management is hedging. Nevertheless, this method is not sufficiently developed and not popular among business entities in Ukraine. The purpose of this study is an analysis of the current state of hedging currency risks in Ukraine, comparative analysis of Ukrainian and global derivatives markets; identifying the main problems and prospects of developing foreign exchange derivatives as a tool for hedging currency risks in Ukraine. The study employed the following methods: logical generalization – to identify the preconditions for the development of foreign exchange derivatives market in Ukraine and to determine advantages and disadvantages of using derivatives to hedge currency risk; graphical method – to reflect trends in the development of the global and Ukrainian derivatives markets; comparative analysis – to compare the primary features of the global and Ukrainian derivatives markets. The main preconditions that have caused the need in derivatives for hedging currency risks in Ukraine are: gradual liberalization of the currency market, the transition to a flexible exchange rate, expansion of international cooperation, potential growth of foreign trade and capital flows.

Foreign exchange derivatives have a considerable number of types, the main ones are: forex futures, forex swaps, forex options, currency forwards. The main advantages of derivatives in hedging currency risks are: availability of organized market; no need in reserve funds to manage companies' currency risks; monitoring of prices and volumes of exchange-traded derivatives; simple, convenient, and understandable hedging instrument. Disadvantages and restrictions on the use of foreign exchange derivatives are: high standardization of exchange-traded contracts, so they cannot be adapted to the specific needs of the company; additional expenses in the form of fee or premium; requirements for deposit margin at the stock exchange.

The analysis of the global foreign exchange derivatives market allowed identifying the following trends: there is a significant predominance of over-the-counter derivative contracts; the most demanded instruments of currency risk hedging are foreign exchange swaps due to the low transaction costs and mutual benefit for both counterparties; outright forwards are the second most popular currency risk hedging instruments in the global derivatives market.

The development of currency risk hedging instruments in Ukraine is extremely low: the volume of contracts with derivative securities is decreasing annually; the over-the-counter market of derivatives is practically absent; exchange-traded derivative contracts are mainly futures contracts; exchange trade of almost all derivative contracts is concentrated at the one stock exchange.

The key issues to expand the use of foreign exchange derivatives in Ukraine are: harmonization and clarity of legal regulation of issuance, trade, and redemption of derivative securities; development of the financial market infrastructure, in particular, the clearing institutions; ensuring the transparency and availability of derivative financial instruments in the stock market.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Петренко Н.О. РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ.....	3
Сержанов В.В. МОДЕЛЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ КРЕДИТНОЇ КООПЕРАЦІЇ.....	10

РОЗДІЛ 2. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Бортнік Н.В. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	15
Квіта Г.М., Шіковець К.О. КОНТЕНТ-АНАЛІЗ ВЕБ-САЙТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФАХІВЦЯ З ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ.....	19
Мандзіновська Х.О. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АНАЛІТИКІВ З ПИТАНЬ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	24
Тараненко І.В., Сабетова А.М. СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ПРОФІЛЬ КРАЇНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ.....	32
Яременко С.С., Пробко І.Б. МОДЕЛІ ПРОСУВАННЯ БІЗНЕСУ В ІНТЕРНЕТІ НА СТАРТОВОМУ ЕТАПІ.....	40

РОЗДІЛ 3. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Худолей В.Ю. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ СИНЕРГЕТИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ АПК.....	45
--	----

РОЗДІЛ 4. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Смутчак З.В. ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ В КОНТЕКСТІ НЕЛЕГАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ: ПРИЧИНИ ТА МОЖЛИВІ НАСЛІДКИ.....	50
--	----

РОЗДІЛ 5. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Невдачина О.І. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КОРПОРАТИВНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ.....	56
Пахненко О.М., Глубока Н.А., Черненко Є.О. ВАЛЮТНІ ДЕРИВАТИВИ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ХЕДЖУВАННЯ ВАЛЮТНИХ РИЗИКІВ В УКРАЇНІ.....	62
Ткаченко І.П. УЗАГАЛЬНЕННЯ ПРОЯВІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДЕПРИВАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ.....	69
Шумкова О.В. ВПЛИВ МАРКЕТИНГОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВНОГО БАНКУ НА ПРИХИЛЬНІСТЬ КЛІЄНТІВ.....	78
Яворська В.О. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТАНУ СВІТОВОГО БІРЖОВОГО ФОНДОВОГО РИНКУ.....	86

РОЗДІЛ 6. МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Сорока Л.Н., Кравченко І.В. МОДЕЛЬ ОЦЕНКИ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТІ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	92
Новий вид наукових послуг.....	96

CONTENTS

SECTION 1. ECONOMY AND OPERATION OF NATIONAL ECONOMY

Petrenko N.A. REGIONAL FEATURES OF FORMATION AND USE OF LABOUR RESOURCES IN THE AGRARIAN SECTOR OF UKRAINE.....	3
Serzhanov V.V. MODEL OF GOVERNMENTAL REGULATION OF INVESTMENT POLICY IN CREDIT COOPERATIVE SYSTEM.....	10

SECTION 2. ECONOMY AND ENTERPRISE MANAGEMENT

Bortnik N.V. THEORETICAL BASES OF THE ORGANIZATION OF TAX MANAGEMENT AT THE ENTERPRISE.....	15
Kvita G.M., Shikovets K.O. A CONTENT-ANALYSIS OF WEBSITES AS AN INSTRUMENT OF A SPECIALIST ON ECONOMIC CYBERNETICS.....	19
Mandzinovska Kh.O. THE MAIN PROVISIONS OF ACTIVITIES OF ANALYSTS ON THE FINANCIAL AND ECONOMIC SAFETY OF THE ENTERPRISE.....	24
Taranenko I.V., Sabetova A.M. THE COUNTRY SOCIAL AND CULTURAL PROFILE AS A TOOL FOR INTERNATIONAL MARKETING.....	32
Yaremenko S.S., Probko I.B. MODELS OF BUSINESS PROMOTION ON THE INTERNET ON THE START STAGE.....	40

SECTION 3. DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE POTENTIAL AND REGIONAL ECONOMY

Khudoley V.Yu. JUSTIFICATION OF THE METHODOLOGY OF USING THE SYNERGIC APPROACH TO THE ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF DEVELOPMENT OF REGIONAL AGROINDUSTRIAL COMPLEXES.....	45
--	-----------

SECTION 4. DEMOGRAPHY, LABOR ECONOMY, SOCIAL ECONOMY AND POLITICS

Smutchak Z.V. HUMAN TRAFFICKING IN THE CONTEXT OF ILLEGAL MIGRATION: CAUSES AND POSSIBLE CONSEQUENCES.....	50
---	-----------

SECTION 5. MONEY, FINANCES AND CREDIT

Nevdachina O.I. DEVELOPMENT TRENDS OF CORPORATE SECURITIES IN THE FUND MARKET.....	56
Pakhnenko O.M., Gluboka N.A., Chernenko E.O. FOREIGN EXCHANGE DERIVATIVES AS A TOOL FOR HEDGING CURRENCY RISKS IN UKRAINE.....	62
Tkachenko I.P. GENERALIZATION OF DISPLAYS OF ECONOMIC DEPRIVATION OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES.....	69
Shumkova O.V. THE INFLUENCE OF THE STATE BANK'S MARKETING POLICY ON CUSTOMER LOYALTY.....	78
Yavorska V.O. ANALYTICAL ASSESSMENT OF THE WORLD EXCHANGE STOCK MARKET MODERN STATE.....	86

РОЗДІЛ 6. MATHEMATICAL METHODS, MODELS AND INFORMATION TECHNOLOGIES IN ECONOMY

Soroka L.N., Kravchenko I.V. THE MODEL OF EVALUATION OF THE COMPETITIVENESS OF COMMERCIAL BANKS.....	92
A new type of scientific services.....	96

Наукове видання

ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ

Електронний науково-практичний журнал

Випуск 10

Коректура • *Н. Ігнатова*

Комп'ютерна верстка • *Н. Ковальчук*

Засновник видання:

ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій»

Адреса редакції: вул. Сегедська 18, кабінет 432,

м. Одеса, Україна, 65009

Телефон: +38 (048) 709-38-69

Веб-сайт журналу: www.market-infr.od.ua

E-mail редакції: journal@market-infr.od.ua